מחוון: מבחן תרגול: סוכה כ"ט–ל"ה – הכנה לבגרות

1 חלק א: דף כ"ט ע"א – ל' ע"א: סוף פרק ב, לולב הגזול והיבש, מצוה הבאה בעבירה

א. (6 נק') המשנה פוסלת סתם, בלי לחלק, ומכאן שהפסול הוא גם ביום טוב ראשון וגם ביום טוב שני. לפי רש"י, ביום הראשון חיוב הנטילה מן התורה ("דחיוביה מדאורייתא"), ובשאר הימים (מחוץ למקדש) רק מדרבנן, "דביום הראשון כתיב".

שורת המקור (סוכה כט ע"ב): גְּמָ' קָא פָּסֵיק וְתָנֵי, לָא שְׁנָא בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן, וְלָא שְׁנָא בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי.

ב. (7 נק') לפי רש"י, היבש פסול "דבעינן מצוה מהודרת", כמו שכתוב "זה אלי ואנוהו". גם בימים שהם מדרבנן הוא פסול, כי נטילת הלולב בימים האלה היא זכר למקדש, ולכן צריך בה הידור מצווה.

שורת המקור (סוכה כט ע"ב, רש"י ד"ה בשלמא יבש): בשלמא יבש - פסול בדרבנן נמי כיון דמצוה הוא משום זכר למקדש בעינן הדור מצוה:

ג. (7 נק') לפי תוספות, הפסול נלמד מן ההיקש של לולב לאתרוג, שכתוב בו "הדר" (כדברי רבא בדף לא ע"א). על רש"י הם מקשים ש"ואנוהו" הוא רק לכתחילה ואינו פוסל בדיעבד, כמו באגד הלולב: מצווה לאגדו משום "זה אלי ואנוהו", ואם לא אגדו כשר.

שורת המקור (סוכה כט ע"ב, תוספות ד"ה לולב יבש פסול): דאין ואנוהו אלא לכתחלה ולא מיפסל בהכי כדמוכח פ"ק (לעיל סוכה דף יא:) דאמרי רבנן לולב מצוה לאוגדו משום שנא' זה אלי ואנוהו לא אגדו כשר

2

א. (6 נק') המקור: הפסוק במלאכי "והבאתם גזול ואת הפסח ואת החולה". כמו שלבעל מום ("פסח") אין תיקון (רש"י: מום קבוע הוא), כך לגזול אין תיקון, "לא שנא לפני יאוש ולא שנא לאחר יאוש".

שורת המקור (סוכה ל ע"א): גָּזוּל דּוּמְיָא דְּפִסֵּחַ, מָה פִּסֵּחַ לֵית לֵיהּ תַּקָּנְתָּא – אַף גָּזוּל לֵית לֵיהּ תַּקָּנְתָּא, לָא שְׁנָא לִפְנֵי יֵאוּשׁ וְלָא שְׁנָא לְאַחַר יֵאוּשׁ

ב. (6 נק') לפני יאוש הגזול אינו שלו, והוא פסול כבר מן הפסוק "אדם כי יקריב מכם" – "ולאו דידיה הוא". אחרי יאוש הגזלן כבר קנה אותו ("הא קנייה ביאוש"), ובכל זאת הוא פסול. אם כך, הפסול אינו משום שהחפץ אינו שלו, אלא משום שהמצווה באה בעבירה.

שורת המקור (סוכה ל ע"א): בִּשְׁלָמָא לִפְנֵי יֵאוּשׁ – "אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם" אָמַר רַחֲמָנָא, וְלָאו דִּידֵיהּ הוּא. אֶלָּא לְאַחַר יֵאוּשׁ – הָא קָנְיֵיהּ בְּיֵאוּשׁ! אֶלָּא לָאו, מִשּׁוּם דְּהָוֵה לֵיהּ מִצְוָה הַבָּאָה בַּעֲבֵירָה.

ג. (8 נק') שמואל (בדברי רבי יצחק בר נחמני): הפסול רק ביום טוב ראשון. ביום השני "מתוך שיוצא בשאול – יוצא נמי בגזול", כי ביום השני לא כתוב "לכם" (רש"י). לפי תוספות: "הכא דווקא שהוא מדרבנן לא חיישינן אמצוה הבאה בעבירה" – ביום השני הנטילה מדרבנן, ובמצווה דרבנן לא חששו לפסול הזה.

שורת המקור (סוכה ל ע"א, תוספות ד"ה מתוך): מתוך שיוצא בשאול יוצא בגזול. הכא דווקא שהוא מדרבנן לא חיישינן אמצוה הבאה בעבירה:

3

א. (6 נק') הרב שפך על העבד: "שפך לו רבו קיתון על פניו, ואמר לו: אי אפשי בשמושך". הנמשל: ירידת גשמים בסוכה היא סימן שהקב"ה כביכול אינו רוצה בשירות שלנו (רש"י: "סימן קללה הוא").

שורת המקור (סוכה כט ע"א): מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה. אִיבַּעְיָא לְהוּ: מִי שָׁפַךְ לְמִי? תָּא שְׁמַע דְּתַנְיָא: שָׁפַךְ לוֹ רַבּוֹ קִיתּוֹן עַל פָּנָיו, וְאָמַר לוֹ: אִי אֶפְשִׁי בְּשִׁמּוּשֶׁךָ.

ב. (6 נק') ליקוי חמה – סימן רע לגויים. ליקוי לבנה – סימן רע ל"שונאיהם של ישראל" (לשון נקייה: לישראל). הטעם: "מפני שישראל מונין ללבנה, וגוים לחמה".

שורת המקור (סוכה כט ע"א): מִפְּנֵי שֶׁיִּשְׂרָאֵל מוֹנִין לַלְּבָנָה, וְגוֹיִם לַחַמָּה

ג. (8 נק') כשישראל עושים רצונו של מקום, "אין מתיראין מכל אלו", שנאמר "אל דרך הגוים אל תלמדו ומאותות השמים אל תחתו כי יחתו הגוים מהמה": הגויים יחתו, ולא ישראל. בסוף הפרק: על גסות הרוח נאמר "כנגד כולן", ועל הענווים נאמר "וענוים יירשו ארץ".

שורת המקור (סוכה כט ע"א): וּבְזְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם אֵין מִתְיָרְאִין מִכָּל אֵלּוּ

4

חלק ב: דף ל' ע"א – ל"א ע"ב: ספק גזל בהדסים, סוכה גזולה, לולב יבש

א. (6 נק') לא לקצוץ בעצמם את ההדס, אלא שהגויים יקצצו וייתנו להם. הטעם: ייתכן שהגויים לקחו בכוח קרקע מיהודי, וגזלן אינו קונה קרקע ("קרקע אינה נגזלת"). לכן ההדס המחובר עדיין שייך ליהודי, ומי שקוצץ אותו הוא הגוזל.

שורת המקור (סוכה ל ע"א): מַאי טַעְמָא – סְתָם גּוֹיִם גַּזְלָנֵי אַרְעָתָא נִינְהוּ

ב. (7 נק') כשהגוי קוצץ, הוא הגזלן, והבעלים כבר התייאשו: היאוש הוא בזמן שההדס ביד הגוי. כשהגוי נותן את ההדס לסוחר, יש שינוי רשות. יאוש ושינוי רשות יחד קונים (לפי רש"י, יאוש לבד אינו קונה).

שורת המקור (סוכה ל ע"ב): וְקַרְקַע אֵינָהּ נִגְזֶלֶת. הִלְכָּךְ לִגְזִזּוּהּ אִינְהוּ, כִּי הֵיכִי דְּלִיהְוֵי יֵאוּשׁ בְּעָלִים בִּידַיְיהוּ דִּידְהוּ וְשִׁינּוּי הָרְשׁוּת בִּידַיְיכוּ.

ג. (7 נק') אגד: "לולב אין צריך אגד", ולכן האגד אינו מעשה של ממש. וגם אם צריך אגד, זה "שינוי החוזר לברייתו" (אפשר להתיר את האגד), ושינוי כזה אינו שינוי. שינוי השם: אין כאן, כי "מעיקרא נמי לאסא הושענא קרו ליה".

שורת המקור (סוכה ל ע"ב): וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר לוּלָב צָרִיךְ אֶגֶד, שִׁינּוּי הַחוֹזֵר לִבְרִיָּיתוֹ הוּא, וְשִׁינּוּי הַחוֹזֵר לִבְרִיָּיתוֹ – לָא שְׁמֵיהּ שִׁינּוּי.

5

א. (5 נק') רבי אליעזר פוסל סוכה גזולה (וכן מסכך ברשות הרבים), וחכמים מכשירים. רב נחמן: המחלוקת היא "בשתוקף את חבירו והוציאו מסוכתו".

שורת המקור (סוכה לא ע"א): אָמַר רַב נַחְמָן: מַחְלוֹקֶת בְּשֶׁתּוֹקֵף אֶת חֲבֵירוֹ וְהוֹצִיאוֹ מִסּוּכָּתוֹ

ב. (8 נק') רבי אליעזר: "אין אדם יוצא ידי חובתו בסוכתו של חבירו". אם קרקע נגזלת – זו סוכה גזולה, ואם קרקע אינה נגזלת – זו סוכה שאולה; בשני המקרים פסולה. חכמים: אדם יוצא בסוכתו של חבירו, וקרקע אינה נגזלת, ולכן זו סוכה שאולה, וכשרה.

שורת המקור (סוכה לא ע"א): וְרַבָּנַן לְטַעְמַיְיהוּ, דְּאָמְרִי: אָדָם יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּסוּכָּתוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ, וְקַרְקַע אֵינָהּ נִגְזֶלֶת, וְסוּכָּה שְׁאוּלָה הִיא.

ג. (7 נק') גזל עצים וסיכך בהם: "דברי הכל אין לו אלא דמי עצים". לזקנה אמר רב נחמן: "פעיתא היא דא, ואין לה אלא דמי עצים בלבד". רבינא: בקורה גזולה עשו חכמים תקנה "משום תקנת מריש": בתוך שבעה הוא משלם את דמיה; אחרי שבעה מחזיר את הקורה עצמה, ואם חיבר אותה בטיט משלם דמים גם אחרי שבעה.

שורת המקור (סוכה לא ע"א): אֲבָל גָּזַל עֵצִים וְסִיכֵּךְ בָּהֶן – דִּבְרֵי הַכֹּל אֵין לוֹ אֶלָּא דְּמֵי עֵצִים.

6 **א.** (6 נק') המחלוקת היא בלולב: חכמים מקישים לולב לאתרוג – כמו שאתרוג צריך "הדר", גם לולב צריך "הדר", ולכן יבש פסול. רבי יהודה אינו מקיש, ולכן מכשיר. באתרוג, לפי רבא, "דברי הכל הדר בעינן".

שורת המקור (סוכה לא ע"א): אָמַר רָבָא: מַחֲלוֹקֶת בְּלוּלָב, דְּרַבָּנַן סָבְרִי: מַקְּשִׁינַן לוּלָב לְאֶתְרוֹג, מָה אֶתְרוֹג בָּעֵי "הָדָר" – אַף לוּלָב בָּעֵי "הָדָר". וְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר: לָא מַקְּשִׁינַן לוּלָב לְאֶתְרוֹג. אֲבָל בְּאֶתְרוֹג – דִּבְרֵי הַכֹּל הָדָר בָּעֵינַן.

ב. (6 נק') בני הכרכים הורישו את לולביהם לבני בניהם, כלומר יצאו בלולבים ישנים ויבשים. חכמים ענו: "אין שעת הדחק ראיה" (לפי רש"י, במקום שלהם לא היו דקלים מצויים).

שורת המקור (סוכה לא ע"ב): בִּבְנֵי כְרַכִּין, שֶׁהָיוּ מוֹרִישִׁין אֶת לוּלְבֵיהֶן לִבְנֵי בְנֵיהֶן! אָמְרוּ (לָהֶם): מִשָּׁם רְאָיָה? אֵין שְׁעַת הַדְּחָק רְאָיָה.

ג. (8 נק') הברייתא "אתרוג הישן – פסול, ורבי יהודה מכשיר": רבי יהודה מכשיר אתרוג ישן, ולכן הוא אינו דורש "הדר" גם באתרוג, נגד רבא ("תיובתא דרבא, תיובתא"). לשיטת רבי יהודה, "הדר" שבפסוק אינו דין ביופי, אלא סימן לזהות את הפרי: "ההוא הדר באילנו משנה לשנה", כלומר האתרוג.

שורת המקור (סוכה לא ע"ב): תָּא שְׁמַע: אֶתְרוֹג הַיָּשָׁן – פָּסוּל, וְרַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר. תִּיוּבְתָּא דְּרָבָא, תִּיוּבְתָּא. הַהוּא הָדָר בְּאִילָנוֹ מִשָּׁנָה לְשָׁנָה.

7 **חלק ג: דף ל"א ע"ב – ל"ב ע"ב: אשרה, פסולי הלולב, "כפות תמרים" ושיעור הלולב**

א. (8 נק') רבא אמר: "לולב של עבודה זרה – לא יטול, ואם נטל – כשר", ואילו המשנה פוסלת לולב של אשרה. התירוץ: המשנה מדברת ב"אשרה דמשה" – לפי רש"י, האשרות שהיו בזמן כיבוש הארץ, שהתורה ציוותה לשרוף. כיוון שהיא עומדת לשריפה, "כתותי מיכתת שיעוריה". ראיה: המשנה מזכירה אותה יחד עם עיר הנדחת.

שורת המקור (סוכה לא ע"ב): הָכָא בַּאֲשֵׁרָה דְּמֹשֶׁה עָסְקִינַן, דְּכַתּוֹתֵי מְיכַתַּת שִׁיעוּרֵיהּ.

ב. (5 נק') לפי רש"י, לולב צריך שיעור, ומה שעומד לשריפה נחשב כאילו כבר נשרף ונכתש, ולכן אין בו השיעור: "והאי כמאן דמיכתת שיעוריה כיון דלשרפה קאי".

שורת המקור (סוכה לא ע"ב, רש"י ד"ה באשרה דמשה): ולולב צריך שיעור והאי כמאן דמיכתת שיעוריה כיון דלשרפה קאי:

ג. (7 נק') "נפרצו" – העלים נפרדו מן השדרה ונעשו "כי חופיא" (כמו מטאטא): פסול. "נפרדו" – העלים מחוברים לשדרה, אבל נפתחו ונפרדו לצדדים ("דאיפרוד איפרודי"): כשר (ורבי יהודה אומר "יאגדנו מלמעלה").

שורת המקור (סוכה לב ע"א): נִפְרְצוּ עָלָיו כּוּ'. אָמַר רַב פָּפָּא: נִפְרְצוּ – דְּעָבֵיד כִּי חוּפְיָא. נִפְרְדוּ – דְּאִיפָּרוּד אִפָּרוּדֵי.

8 **א.** (5 נק') "כפות" – עלי הלולב צריכים להיות כפותים (צמודים לשדרה), ואם היו פרודים – "יכפתנו".

שורת המקור (סוכה לב ע"א): רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. תַּנְיָא, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי טַרְפוֹן: "כַּפּוֹת תְּמָרִים" – כְּפוֹת, אִם הָיָה פָּרוּד יִכְּפְתֶנּוּ.

ב. (9 נק') חרותא (ענף שהתקשה): "בעינא כפות וליכא" – אי אפשר לכפות את ענפיו. אופתא (הגזע): "כפות" משמע שלפעמים הוא פרוד, והגזע "כפות ועומד לעולם". כופרא: אביי – "דרכיה דרכי נועם", ולפי רש"י הכופרא עשויה כקוצים ושורטת את הידיים.

שורת המקור (סוכה לב ע"א): וְאֵימָא כּוּפְרָא? אָמַר אַבָּיֵי: "דְּרָכֶיהָ דַּרְכֵי נוֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם" כְּתִיב.

ג. (6 נק') לא שני כפות של תמרים, כי כתוב "כפת" (בלשון יחיד). ולא אשכול אחד של תמרים, כי לו קוראים "כף", ולא "כפת" (רש"י).

שורת המקור (סוכה לב ע"א): אֲמַר לֵיהּ רָבָא תּוֹסְפָאָה לְרָבִינָא: וְאֵימָא תַּרְתֵּי כַּפֵּי דְּתַמְרֵי? "כַּפַּת" כְּתִיב. וְאֵימָא חֲדָא? לְהָהוּא – "כַּף" קְרֵי לֵיהּ.

9 **א.** (5 נק') רק כשראש העלה מגיע לעיקר העלה שמעליו ("שראשו של זה מגיע לצד עיקרו של זה"); אם אינו מגיע – פסול.

שורת המקור (סוכה לב ע"א): אָמַר אַבָּיֵי: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁרֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה מַגִּיעַ לְצַד עִיקָּרוֹ שֶׁל זֶה, אֲבָל אֵין רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה מַגִּיעַ לְצַד עִיקָּרוֹ שֶׁל זֶה — פָּסוּל.

ב. (6 נק') הדס וערבה – שלושה טפחים, לולב – ארבעה, "כדי שיהא לולב יוצא מן ההדס טפח" (לפי רש"י על המשנה, הטפח הנוסף הוא כדי לנענע בו).

שורת המקור (סוכה לב ע"ב): אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: שִׁיעוּר הֲדַס וַעֲרָבָה — שְׁלֹשָׁה, וְלוּלָב — אַרְבָּעָה, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא לוּלָב יוֹצֵא מִן הַהֲדַס טֶפַח.

ג. (9 נק') רבי טרפון: המידה היא "באמה בת חמשה טפחים". רבא הבין שרבי טרפון מחמיר יותר, ואמר שגם הדס עבות של שלושה טפחים קשה למצוא (רש"י: "ומטריח על ישראל"), ולכן צריך לבקש מחילה על דבריו. רב דימי ורבין מסבירים שרבי טרפון מקטין את השיעור: לפי רב דימי ההדס 3 טפחים ו-3/5, ולפי רבין 2.5 טפחים. שמואל אמר "שלשה" אף שפסק כרבי טרפון: "לא דק", לחומרא, לפי רבין (לקולא לא אומרים "לא דק").

שורת המקור (סוכה לב ע"ב): סוֹף סוֹף קַשְׁיָא דִּשְׁמוּאֵל אַדִּשְׁמוּאֵל! לָא דַּק, וְהַיְינוּ לְחוּמְרָא לָא דַּק. דְּאָמַר רַב הוּנָא אָמַר שְׁמוּאֵל: הֲלָכָה כְּרַבִּי טַרְפוֹן.

10 חלק ד: דף ל"ב ע"ב – ל"ג ע"ב: הדס

א. (5 נק') "ענף עץ עבות" – "שענפיו חופין את עצו": העלים מכסים את העץ. "הוי אומר זה הדס".

שורת המקור (סוכה לב ע"ב): תָּנוּ רַבָּנָן: "עֲנַף עֵץ עָבוֹת" — שֶׁעֲנָפָיו חוֹפִין אֶת עֵצוֹ. וְאֵי זֶה הוּא? הֱוֵי אוֹמֵר זֶה הֲדַס.

ב. (9 נק') זית: "בעינן עבות, וליכא". דולבא: "בעינן ענפיו חופין את עצו, וליכא". הירדוף: אביי – "דרכיה דרכי נועם" (רש"י: עליו חדים ושורטים את הידיים); רבא – "האמת והשלום אהבו".

שורת המקור (סוכה לב ע"ב): וְאֵימָא הִירְדּוּף! אָמַר אַבָּיֵי: "דְּרָכֶיהָ דַּרְכֵי נוֹעַם", וְלֵיכָּא. רָבָא אָמַר, מֵהָכָא: "הָאֱמֶת וְהַשָּׁלוֹם אֱהָבוּ".

ג. (6 נק') רב יהודה: שלושה עלים בקן אחד ("תלתא תלתא טרפי בקינא"). רב כהנא: "אפילו תרי וחד" – שניים בקן אחד ועלה אחד מעליהם.

שורת המקור (סוכה לב ע"ב): הֵיכִי דָּמֵי עָבוֹת? אָמַר רַב יְהוּדָה: וְהוּא דְּקָיְימִי תְּלָתָא תְּלָתָא טַרְפֵי בְּקִינָּא. רַב כָּהֲנָא אָמַר: אֲפִילּוּ תְּרֵי וְחַד.

11 **א.** (7 נק') רבי ירמיה שאל: הדס שנקטם ראשו לפני יום טוב (פסול), ועלתה בו תמרה ביום טוב (ונעשה כשר) – האם כשר? "יש דחוי אצל מצות" פירושו: דבר שנפסל למצווה נשאר דחוי ואינו חוזר להיות כשר, כמו בקרבנות (רש"י).

שורת המקור (סוכה לג ע"א): בָּעֵי רַבִּי יִרְמְיָה: נִקְטַם רֹאשׁוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְעָלְתָה בּוֹ תְּמָרָה בְּיוֹם טוֹב, מַהוּ? יֵשׁ דְּחוּי אֵצֶל מִצְוֹת, אוֹ לֹא?

ב. (6 נק') מכיסוי הדם (כיסהו ונתגלה – חייב לכסות שוב) למד רב פפא: "זאת אומרת אין דחוי אצל מצות". הגמרא מסתפקת אם רב פפא פשט כך גם לקולא (כמו בהדס, שהדיחוי היה מכשיר) או רק לחומרא, ונשארה ב"תיקו".

שורת המקור (סוכה לג ע"א): מִיפְּשֵׁיט פְּשִׁיט לֵיהּ דְּאֵין דְּחוּי אֵצֶל מִצְוֹת — לָא שְׁנָא לְקוּלָּא וְלָא שְׁנָא לְחוּמְרָא, אוֹ דִלְמָא סָפוּקֵי מְסַפְּקָא לֵיהּ — לְחוּמְרָא אָמְרִינַן, לְקוּלָּא לָא אָמְרִינַן. תֵּיקוּ.

ג. (7 נק') ההדס פסול רק כשהענבים שחורות; ענבים ירוקות – "מיני דהדס הוא, וכשר". אדומות דינן כשחורות, כמו שאמר רבי חנינא: "דם שחור – אדום הוא, אלא שלקה".

שורת המקור (סוכה לג ע"ב): אָמַר רַב פָּפָּא: אֲדוּמוֹת כִּשְׁחוֹרוֹת דָּמְיָין, דְּאָמַר רַבִּי חֲנִינָא: הַאי דָּם שָׁחוֹר — אָדוֹם הוּא, אֶלָּא שֶׁלָּקָה.

12 חלק ה: דף ל"ג ע"ב – ל"ה ע"א: ערבה, משנת רבי ישמעאל ואתרוג

א. (6 נק') "ערבי נחל" – הגדלים על הנחל; או "שעלה שלה משוך כנחל". ערבה של בעל ושל הרים כשרה: "ערבי נחל – מכל מקום".

שורת המקור (סוכה לג ע"ב): תַּנְיָא אִידַּךְ: "עַרְבֵי נַחַל", אֵין לִי אֶלָּא עַרְבֵי נַחַל. שֶׁל בַּעַל וְשֶׁל הָרִים מְנַיִין — תַּלְמוּד לוֹמַר: "עַרְבֵי נַחַל" מִכָּל מָקוֹם.

ב. (6 נק') אבא שאול: "ערבי" – שתיים, אחת ללולב ואחת למקדש. חכמים: ערבה במקדש היא הלכה: "עשר נטיעות, ערבה וניסוך המים – הלכה למשה מסיני".

שורת המקור (סוכה לד ע"א): וְרַבָּנַן, לַמְקַדֵּשׁ מְנָא לְהוּ? הִלְכְתָא גְּמִירִי לְהוּ. דְּאָמַר רַבִּי אַסִּי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: עֶשֶׂר נְטִיעוֹת, עֲרָבָה וְנִיסּוּךְ הַמַּיִם — הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי.

ג. (8 נק') ערבה: "קנה שלה אדום, ועלה שלה משוך, ופיה חלק". צפצפה: "קנה שלה לבן, ועלה שלה עגול, ופיה דומה למגל". (וערבה שפיה כמגל, "חילפא גילא", כשרה – אביי.)

שורת המקור (סוכה לד ע"א): עֲרָבָה, קָנֶה שֶׁלָּהּ אָדוֹם, וְעָלֶה שֶׁלָּהּ מָשׁוּךְ וּפִיהָ חָלָק. צַפְצָפָה, קָנֶה שֶׁלָּהּ לָבָן, וְעָלֶה שֶׁלָּהּ עָגוֹל וּפִיהָ דּוֹמֶה לְמַגָּל.

13

א. (7 נק') רבי ישמעאל: שלושה הדסים, שתי ערבות, לולב אחד ואתרוג אחד, "אפילו שנים קטומים ואחד אינו קטום". רבי טרפון: "אפילו שלשתן קטומים". רבי עקיבא: "כשם שלולב אחד ואתרוג אחד – כך הדס אחד וערבה אחת".

שורת המקור (סוכה לד ע"ב): מַתְנִי' רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: שְׁלֹשָׁה הֲדַסִּים וּשְׁתֵּי עֲרָבוֹת, לוּלָב אֶחָד, וְאֶתְרוֹג אֶחָד. אֲפִילּוּ שְׁנַיִם קְטוּמִים, וְאֶחָד אֵינוֹ קָטוּם. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: אֲפִילּוּ שְׁלָשְׁתָּן קְטוּמִים. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כְּשֵׁם שֶׁלּוּלָב אֶחָד וְאֶתְרוֹג אֶחָד — כָּךְ הֲדַס אֶחָד וַעֲרָבָה אַחַת.

ב. (6 נק') "מה נפשך": אם צריך שלמים – שכל ההדסים יהיו שלמים; ואם אין צורך בשלמים – אפילו אחד שלם לא צריך. התשובה: "חזר בו רבי ישמעאל".

שורת המקור (סוכה לד ע"ב): וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל, מָה נַפְשָׁךְ? אִי שְׁלֵימִין בָּעֵי — לִיבְעֵי נָמֵי כּוּלְּהוּ, אִי לָא בָּעֵי שְׁלֵימִין — אֲפִילּוּ חַד נָמֵי לָא! אָמַר בֵּירָאָה אָמַר רַבִּי אַמֵּי: חָזַר בּוֹ רַבִּי יִשְׁמָעֵאל.

ג. (7 נק') שמואל אמר להם: "אשוו וזבינו" – מכרו במחיר הוגן, ואם לא – "דרישנא לכו כרבי טרפון" (אדרוש ברבים שאפשר שלושה קטומים). לא איים ברבי עקיבא, כי "תלתא קטימי שכיחי, חד ולא קטים לא שכיח": שלושה קטומים מצויים, ואחד שאינו קטום אינו מצוי.

שורת המקור (סוכה לד ע"ב): תְּלָתָא קְטִימֵי שְׁכִיחִי, חַד וְלָא קְטִים לָא שְׁכִיחַ.

14

א. (7 נק') "פרי עץ הדר" – "עץ שטעם עצו ופריו שוה – הוי אומר זה אתרוג". בפלפלין אי אפשר: אם ייקח גרגר אחד – "לא מינכרא לקיחתה" (רש"י: מתוך קוטנה), ואם ייקח שניים או שלושה – התורה אמרה פרי אחד, ולא שניים ושלושה.

שורת המקור (סוכה לה ע"א): הָתָם מִשּׁוּם דְּלָא אֶפְשָׁר, הֵיכִי נַעֲבִיד? נִנְקוֹט חֲדָא — לָא מִינַּכְּרָא לְקִיחָתַהּ. נִנְקוֹט תְּרֵי אוֹ תְּלָתָא — (אֶחָד) אָמַר רַחֲמָנָא, וְלֹא שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה פֵּירוֹת, הִלְכָּךְ לָא אֶפְשָׁר.

ב. (6 נק') רבי: "הדיר" – כמו דיר שיש בו גדולים וקטנים: על העץ יש יחד פירות גדולים וקטנים, כי "עד שבאין קטנים, עדיין גדולים קיימים". רבי אבהו: "הדר" – "דבר שדר באילנו משנה לשנה". בן עזאי: "אידור" – מים בלשון יוונית: פרי שגדל על כל מים.

שורת המקור (סוכה לה ע"א): רַבִּי אַבָּהוּ אָמַר: אַל תִּקְרֵי "הָדָר", אֶלָּא "הַדָּר" — דָּבָר שֶׁדָּר בְּאִילָנוֹ מִשָּׁנָה לְשָׁנָה

ג. (7 נק') "כיון דלשרפה קאי – כתותי מיכתת שיעוריה": מה שעומד לשריפה נחשב כאילו כבר נשרף ונכתש, ואין בו השיעור.

שורת המקור (סוכה לה ע"א): שֶׁל אֲשֵׁרָה וְשֶׁל עִיר הַנִּדַּחַת — פָּסוּל. מַאי טַעְמָא? כֵּיוָן דְּלִשְׂרֵפָה קָאֵי — כַּתּוֹתֵי מִיכַּתַּת שִׁיעוּרֵיהּ.

ניקוד: שאלה אחת מכל חלק × 20 נקודות = 100 נקודות. תשובה נכונה בניסוח אחר מתקבלת. הסברים שאינם מן הגמרא מסומנים "לפי רש"י", "לפי תוספות" או "הסבר שלנו"; מה שלא נבדק מסומן "לא נבדק".